

HØRINGSUTTALELSE – ORDNING FOR UTPEKING AV BISKOP

Nittedal menighetsråd viser til brev fra Kirkerådet av 16.12.2016, der vi inviteres til å avgi høring angående ordning for utpeking av biskop. Saken ble drøftet i møtet den 16.3.2017. Ved avstemming delte menighetsrådet seg i flertallet (5 stemmer) og mindretallet (3 stemmer). Når det gjelder "Andre bestemmelser/ merknader til valgordningene" stiller mindretallet seg bak flertallets anmerkninger, bortsett fra punkt 2.3.a som gjelder: Ordning med tilsetting i et særskilt tilsettingsorgan.

Flertallets uttalelse

Et flertall på 5 i menighetsrådsmøte 16.02. stemte for følgende alternativ:

Ad ordningen for utpeking av biskop.

KR har avgrenset seg til tre ordninger, i det de ser bort fra en modell med utlysning av ledig bispestilling. Vi støtter KR i dette, ut ifra at det er viktig at bispeembete har som utgangspunkt et kall fra kirken med basis i kirkelige organers vedtak, og ikke i søkeres ønsker om et slikt embete. De tre alternativene blir da:

1. videreføring av dagens ordning, (med tilsetting i Kirkerådet) ev. med små justeringer
2. som i 1., men med eget tilsettingsorgan
3. en ren valgordning (der den som får flest stemmer, er valgt).

Vurdering:

Ved utpeking av ny biskop, er det viktig å få en god balanse mellom bispedømmets behov og ønsker og helhetskirkelige, nasjonale hensyn. Det første handler om forhold som bispedømmets egenart, så som geografi, demografi og teologisk orientering blant kirkemedlemmer og tilsatte. Det andre handler om blant annet sammensetningen av bispekollegiet som helhet. Det gjelder teologisk fagkunnskap, teologisk orientering, alder, kjønn, særlig kompetanse m.m.

Den valgordningen vi har nå, har fungert bra så langt når det gjelder å ivareta disse hensyn. Imidlertid er det ingen garanti for at det vil være slik i fremtiden. Biskopene kommer i et avhengighetsforhold til Kirkerådet som vi anser som ikke optimalt.

I en ren valgordning, modell 3, blir det vanskeligere å ivareta helhetskirkelige og kvalifiserte vurderinger av kandidatene.

Nittedal MR går derfor inn for modell 2, modellen med eget tilsettelsesorgan. Vi mener at et eget organ ivaretar biskopenes selvstendighet mer enn om de blir tilsatt av Kirkerådet. Dette gir en bedre balanse mellom embete og råd enn dagens ordning. Det er et viktig anliggende, selv om det gir en noe mer komplisert organisasjonsstruktur enn om utpekingen fortsatt gjøres av Kirkerådet. Vi gir vår tilslutning til forslaget til sammensetning av dette organet, punkt 6.3 § 1: (i forkortet versjon)

- a) Preses i Bispemøtet med visepreses som varamedlem. Preses er leder av tilsettingsrådet.
- b) To medlemmer med personlige varamedlemmer valgt av og blant Kirkemøtets medlemmer i det første møtet i dets valgperiode (Kirkerådsmedlemmer er her utelukket), valgt for hele valgperioden.

- c) To medlemmer med personlige varamedlemmer valgt av og blant bispedømmerådets medlemmer i det aktuelle bispedømmet (biskopen og Kirkerådsmedlemmer utelukket). Minst en av disse skal være lek.

Mindretallets uttalelse:

Et mindretall på 3 i menighetsrådsmøte 16.02. stemte for alternativ

2.2 Ordning med en ren valgordning for utpeking av biskoper.

Den norske kirke befinner seg i en brytningstid. Fra å være ledet av departement og Storting, skal kirken ledes av kirkens egne organer, Kirkerådet og Kirkemøtet.

En fri og selvstendig kirke må våge å revidere gamle ordninger, endre det som bør endres og arbeide frem ordninger som i størst mulig grad ivaretar demokrati og medvirkning fra lokale, regionale og sentrale organer i kirken: menighetsråd, bispedømmeråd og kirkeråd.

Nittedal menighetsråd mener at det er forslaget om en ren valgordning som best ivaretar behovet for demokratisering og medvirkning i forhold til valg av kirkens biskoper. Biskopenes ansvar er å føre tilsyn med kirkens vigslede medarbeidere og menighetenes virksomhet ut fra en teologisk vurdering og i forhold til føringer og planer som er utarbeidet av kirkerådet og vedtatt av kirkemøtet.

Vi mener videre at denne valgordningen er mer lik den som brukes i lutherske kirker i våre naboland, og at den vil gi et bedre grunnlag for å drøfte erfaringer og konsekvenser av de valgene som må tas i reformprosessen med våre skandinaviske søsterkirker.

Rådet er enig i at kravet om at den som blir valgt, må ha støtte fra minst 50% av stemmene i større grad vil sikre at den valgte biskopen har en bred støtte og tillit i kirken.

«En kandidat som oppnår samlet stemmeandel etter vekting over 50 prosent vinner valget. Hvis ingen oppnår dette, går de to med størst stemmeandel etter vekting videre til 2. valgomgang.»

Selv om dette kan føre til at det blir behov for to valgomganger, og at det i noen grad kan svekke bispemøtets innflytelse, og Kirkerådets innflytelse mener vi at en så sterk oppslutning fra alle nivå er viktig både for kandidaten og hele kirken.

Det at valget blir endelig avgjort når stemmene er opptelt er bra både for kandidaten og de som har deltatt i valget. Valgprosedyren forenkles og avgjørelsen etter valget kommer raskere. Bispedømmer og menigheter vil oppleve en mer forutsigbar prosess.

Forslaget om hvem som skal ha stemmerett inkluderer alle valgte medlemmer til Kirkemøtet.

- Menighetsråd i vedkommende bispedømme
- Prester i ordnet kirkelig stilling¹⁵ i vedkommende bispedømme
- Vigslede kateketer, diakoner og kantorer i ordnet kirkelig stilling i vedkommende bispedømme
- Ev. valgt ungdomsråd i vedkommende bispedømme
- Kirkemøtets medlemmer, samt prestenes varamedlemmer
- Representantene fra de tre teologiske fakulteter med tale- og forslagsrett på Kirkemøtet
- Representantene fra Ungdommens kirkemøte med tale- og forslagsrett på kirkemøtet
- Ved bispevalg i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros, Hamar og Oslo bispedømmer gis Samisk kirkeråd stemmerett.
- Menighetsrådene i Døves prosti avgir stemme ved valg av biskop i Oslo.
- Proster utenfor bispedømmet, teologiske professorer og lederne av praktikum gis ikke stemmerett.
- Stemmeretten legges til demokratisk valgte organer.
- Stemmene vektes.

- De stemmeberettigede avgir stemme kun på én kandidat.

Ad merknader - Hele menighetsrådet vil uttale følgene når det gjelder konkrete bestemmelser:

I alle tre modellene er det behov for et nominasjonsorgan. I dagens ordning, som vi støtter, er bispedømmerrådet dette organet. Vi støtter at det også videre suppleres med en mulighet for tilleggskandidater, slik som ordningen er nå.

Med hensyn til avstemmingsprosedyre i nominasjonsorganet, går vi inn for forslaget i første avsnitt på s.17. Det betyr at avstemmingen skjer ved at medlemmene i nominasjonsorganet stemmer på tre kandidater, og at de tre til fem som får flest stemmer ved denne avstemningen, nomineres. Deretter kan det votes over kandidater til ytterligere to plasser, plass for plass. Det innebærer at nominasjonsorganet skal nominere mellom fem og sju kandidater. Eventuelle kandidater fra en supplerende nominasjonsrunde kan komme i tillegg.

Vi mener at preferansevalg blir for komplisert. Dagens ordning med supplerende kandidater fungerer greit, og gir en god mulighet for andre enn bispedømmerrådet til å fremme kandidater.

Nittedal MR ser det som viktig at biskopen er med i de innledende runder i bispedømmerrådet. Hun vet mye om hva som trengs av kompetanse og egenskaper i et slikt embete, og kjenner mange i presteskapet.

At et menighetsråd bare teller som en stemme, synes noe urettferdig, og en vekting etter sognets medlemstall vil bøte noe på dette.

Vi ser behovet for at antall professorer med stemmerett reduseres.

Vi støtter at ungdomsdemokratiet styrkes. Vi ser uklarheter i Del 6.2 Forslaget til regler. Det gjelder §§ 4 og 6 (s.36). I § 4 står er Valgt ungdomsråd oppført som stemmeberettigede. Vi spør om tanken er at det rådet skal ha EN stemme, eller om medlemmene er tenkt å ha en stemme hver? I § 6 skildres tre grupper. Her er Ungdomsrådet utelatt. Det må tydeliggjøres hvilken av gruppene ungdomsrådet hører inn under.

Vi ser det som unødvendig å videreføre vekting mellom de tre gruppene menighetsråd, vigslede stillinger, proster og professorer.

Det er viktig at preses har erfaring som biskop, og vi mener at vedkommende skal velges blant biskopene.

Biskopene bør fortsatt ha uttalerett, men begrunnelse bør falle bort. At biskopene har gitt veldig korte begrunnelser, kan ha som bakgrunn at mange får kjennskap til disse. *(Denne uttalelsen følger avstemmingen for 2.3.a) og mindretallet sier seg uenig i denne.*